

STM-OKM TAIKU4 -YHTEISTYÖRYHMÄN KOKOUS

Aika: ti 25.2.2025 klo 10.30–12.00

Paikka: Microsoft Teams -etäkokous

Kutsutut

Puheenjohtajat

~~ylivohtaja Riitta Kaivosoja, opetus- ja kulttuuriministeriö~~

osastopäällikkö Annakaisa Iivari, sosiaali- ja terveysministeriö (kokouksen puheenjohtaja)

Jäsenet

kehittämisenneuvos Heli Hätönen, sosiaali- ja terveysministeriö

johtaja Minna Karvonen, opetus- ja kulttuuriministeriö

~~johtaja Taru Koivisto, sosiaali- ja terveysministeriö~~

kehittämispäällikkö Suvi Parikka, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos

erityisasiantuntija Isto Turpeinen, Taiteen edistämiskeskus

kulttuuriasiainneuvos Johanna Vuolasto, opetus- ja kulttuuriministeriö

Sihteerit

kulttuuriasiainneuvos Laura Norppa, opetus- ja kulttuuriministeriö (kokouksen sihteeri)

erityisasiantuntija Sini Seemer, sosiaali- ja terveysministeriö

Kokoukseen kutsutut työryhmän ulkopuoliset asiantuntijat

Taiteen tukemisen päällikkö Henri Terho, Taiteen edistämiskeskus

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.32.

2. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

3. Katsaus Taiteen edistämiskeskuksen muutoksesta Kulttuurivirastoksi

Taiteen tukemisen päällikkö Henri Terho, Taiteen edistämiskeskus

Henri kertoi uudistuksen taustoista. Taustalla on Sivistyshallinto 2030 -uudistus osana hallitusohjelmaa. Virastojen lukumäärää vähennetään ja toimintoja yhdistetään. Taiteen edistämiskeskus (Taite) ja (Kansallinen audiovisuaalinen instituutti) Kavi yhdistyvät ja lakiesityksessä nimeksi tulee Kulttuurivirasto. Uusi virasto aloittaa toimintansa 1.1.2026. Lakiesitys eduskuntaan kevään istuntokaudella.

Hallituksen esityksen lausuntokierros päättyi tammikuun lopussa. Lausuntoja tuli runsaasti. Erityisesti vertaisarviointiin ja toimikuntarakenteisiin liittyvät asiat kiinnostavat toimijakenttää. Taiteen autonomiaan liittyvät asiat tulisi tunnistaa, jotta luottamus

taidekentän suuntaan säilyy.

Uuden viraston kehittämistehtävät ovat nyt nykyistä (Taiea koskevaa lakia) selkeämmin kirjattu ja määritelty uuteen lakiin. Kulttuurihyvinvoinnin osalta tämä tarkoittaa, että uuden viraston tehtävänä on jatkossakin edistää taidetta ja kulttuuria sekä lisäyksensä *edistää taidetta ja kulttuuria sekä niiden asemaa ja merkitystä yhteiskunnassa*. Tämä antaa virastolle mandaattia toimia laajemmin esimerkiksi edistämällä kulttuurihyvinvointia.

Kuitenkin nykyisessä muodossa toimivat kulttuurihyvinvoinnin asiantuntijapalvelut (pilottivaiheen mallit) ovat loppumassa. Kulttuurihyvinvointiin liittyvä asiantuntijuus on kuitenkin pysyvää jatkossakin ja uusi virasto on mukana Taiku4-yhteistyössä. Kulttuurihyvinvoinnille varatun resurssin suuruus on kuitenkin vielä epäselvää.

Viraston rakenteen valmistelu on käynnissä ja syksyllä 2025 tehdään keskeiset ratkaisut.

Työryhmä kiitti Henriä esityksestä ja piti hyvänä sitä, että kulttuurihyvinvoinnin asiantuntemus säilyy osana uutta virastoa. Taiken kulttuurihyvinvointipalvelut ovat OKM:lle tärkeä yhteistyökumppani ja asiantuntija.

4. Terveysten edistämisen määrärahojen painopisteet vuonna 2026

Kehittämisneuvos Heli Hätönen

Monena vuonna on osoitettu rahaa kulttuurihyvinvointiin näiden määrärahojen kautta. THL:ltä on saatu ehdotukset painotuksiksi ja 27.2. käydään painotuksia läpi THL:n kanssa. Pitkälti mennään aikaisemman ehdotuksen mukaisesti. Havaittu hyväksi, että samat painotukset ovat muutaman vuoden voimassa, jotta saadaan jatkuvuutta kehittämistyöhön. Hyvinvointijohtamisen teemassa ei ole ollut kulttuurihyvinvoinnin teemoja, olisiko hyvä saada mukaan? Lätkäiden teemassa ollut kulttuurihyvinvointi-teemaa; tätä on tavoitteena jatkaa.

Työryhmä keskusteli siitä, että myös nuorten tilanteeseen olisi hyvä saada kulttuurihyvinvointia mukaan. Osallisuuden edistämisen mahdollisuudet olisivat tässä hyviä. Myös koulun ja työelämän välinen aika tarjoaa mahdollisuuksia monialaiseen työskentelyyn ennaltaehkäisevällä otteella. Nuorten toimijuutta vahvistava kulttuuriyö tärkeä näkökulma. Tässä on myös kytkös VANUPO-työhön. Myös STEA-avusteisessa toiminnassa voisi olla yhteistyöpintaa.

Sovittiin, että Isto tekee tiimensä kanssa lyhyen katsauksen esimerkeistä nuorten parissa tehdyistä toimenpiteistä.

5. Kulttuuripoliittisen selonteon kulttuurihyvinvointiin liittyvien toimenpiteiden toimeenpano

Kulttuuriasiainneuvos Johanna Vuolasto

Selonteon lähetekeskustelu käytiin viime viikolla. 67 puheenvuoroa annettiin. Lähes kaikki puheenvuorot olivat kulttuurin puolesta eri näkökulmasta. Resilienssi, turvallisuus, hyvinvointi nousivat teemoina esille. Valmistelu etenee niin, että odotetaan eduskunnan kanta. Sivistysvaliokunta pyytää lausunnot talous, ympäristö ja maa- ja metsävaliokunnasta. KUPOLla tunnistetaan nyt talousarvioasioita vuodelle 2026, mitkä tulee nostaa esiin.

Työryhmä keskusteli hyvinvointialueiden hyte-kertoimesta ja mahdollisuudesta kytkeä kulttuurihyvinvointi siihen. Pidettiin tärkeänä sinä, että myös muu rahoitus kannustaisi ennaltaehkäisyyn ja hyvinvoinnin edistämiseen. Palvelutarjottimet ja lähetekäytännöt ovat vielä liian alussa tuottamaan kertoiheen tietopohjaa. Terve Suomi -kyselyssä ollut kysymyksiä kulttuurista, mutta ovat olleet joka toinen vuosi kun hyte-kertoimiin täytyy tulla tietoa joka vuosi.

6. Ajankohtaiset asiat

Merja Niemi pyydetään Taiku4-työryhmän uudeksi jäseneksi. Ylijohtaja Riitta Kaivosoja jää eläkkeelle. Minna hoitaa puheenjohtajuuden, kunnes saadaan uusi ylijohtaja ja sitä kautta uusi puheenjohtaja OKM:n puolelta.

7. Muita asioita

Ei muita asioita.

8. Seuraavat kokoukset

Työryhmän seuraava kokous on 15.4.2025 klo 10.00–11.30
Sihteeristö suunnittelee toukokuulle läsnäkokousta.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.45.